

Via cibum po-
tius uentricu-
lo deferretur no-
mine.
Initium.

Substantia et
forma ac tunc
ca.

Incessus.

Lib. 5. de Ad-
mi. sectio.
Stomachum
non codi cum
arteria ma-
gna uti for-
mae septi.

Lib. 4. de V.
su part.

dem exigunt, deducuntur. Thoracem uero aërem per os & narium foramina attracturum, ac rursus eundem emissurum, ut uocis respirationisq; autor efficeretur, elatius collocari de-
cui. Porro ne nimium uentriculus ab ore remoueretur, quumq; longus ab ipso ad recremento-
rum expulsionis locum ductus sit, Natura illum quam potuit proximè ori subiunxit. Sub tho-
race enim & septo transuerso inter iecur & lienem medius statim^b ponitur, uiamq; ab ore ci-
bos ad se deferentē obtinet, quæ ab usu^c *oioq; d; q; o* nuncupatur, & etiam illis communi nomine
quo omnem angustum ductum, seu collum isthmi modo alicui ampliori uentri præpositū uo-
cant, *stomach* dicitur: qua uoce nos Celsus & Ciceronem imitati potius utemur, quam gula
alijs (uti & meri & uelcet) non infrequenti dictione. Hæc nanque uia linguam ad radicem eius
hærens excipit, ac utraque parte^d tonsillas attingens, à palati extremo principium sortitur, ac
agitatione motibusq; linguæ depulsum, & quasi detrusum cibum suscipiens, illum deorsum,
pellit partibus ipsius quæ sunt infra id quod deuoratur dilatatis, quæ uero supra contractis.
Neruo enim membranæ ue, ut facile dilatetur, prompteq; rursus cōcidat, effecta est: & fibris
suo muneri famulantibus intertextitur, ac reliquorum denique corporis ductuum modo teres
& intus accuratè læuis lubricaq; cernitur.^e Duabus etenim proprijs cōstat tunicis, substantia,
duritie, crassitie, & fibrarum specie uariantibus. Harum interior quidem neuosior, durior, &
paulo tenuior, ac totius oris palatiq; tunica continua est, & rectis fibris manu in star ciborum
attractioni subseruientibus donatur. Exterior uero crassior, mollior, propemodumq; muscu-
lorum natura participans carnosior uisitur, unde etiam cibi conficiendi uim plerique ipsi ascri-
bunt: dein transuersis duntaxat circularibus ue abundat fibris, quæ ciborum interiores tunice
fibræ beneficio attractorū scilicet, magisq; subitam in uentriculum propulsionē efficiant;
& si quando uomentibus uentriculus quippiā protrudit, ad eius educationē summopere etiam
auxiliantur. Duabus his solum fibrarum differentijs stomachus indiguit, ut rectæ quidem at-
traherent, transuersæ autem arcantes pellerent. Nam si oblique accessissent, cibis in stomacho
longiori mora hæreret: quod nō solum homini inuiti, sed & importunum ac molestum esset,
quando stomachus cibo plenus, ita prolixius distēderetur, asperaq; arteriæ ac pulmonibus &
magnæ itidem arteriæ, dum ea dilatantur, diutius obstaculo esset. Natura enim stomachū tutò,
& illa quæ modò comprehendere organa minus molestaturū, per ceruicem thoracemq; ad uen-
triculum porrigens, exactè supra mediā ceruicis uertebrae & quatuor primarum thora-
cis sedem, in neutram partem inclinantem asperaq; arteriæ subtensum^f deducit. Ad principiu
uero quintæ thoracis uertebrae^g stomachus ut ampliori magnæ arteriæ trunco secundum dor-
si uertebrae inferiora corporis petenti cedat, nō nihil in dextrum latus à mediā uertebrae re-
gione abscedit, arteriæ illi proximus ad nonā usque thoracis uertebrae repens: quò simul atq;
pertingit, ab eius uertebrae eleuatus corpore arteriam elatius (ne illa forte à deuorato cibo com-
primatur) ascendit, neruosam septi transuersi partem uersus sinistram latus^h penetrans. Non
equidem ut cum Hippocrate Galenus censuit, arteriæ hinc ad inferiora corporis prolapsæ. Non
foramine utens, uerum peculiari, quod ipsi neruisq; cum illo descenditibus (dum septum de-
scriberetur) præparatum esse diximus. Neque uero administratio tantum, sed & ratio quoque
id commonstrabit, dummodoⁱ superius uentriculi orificium ad amussim perpendere non gra-
ueris. Hoc nanq; uentriculi mediæ sedi quod ad^j priora^k posterioraq; spectat, neque inferius
quàm ipsius elatior^l pars habetur, inferi debuit: quod certe accideret, si communi arteriæ fora-
mini stomachus in septo ueretur, atque (ut Galenus reliquosq; Anatomicorū chorus asserit)
ad duodecimam usque thoracis uertebrae stomachus arteriæ iunctus uertebrae neceretur, ac
iuxta primam demum lumborū uertebrae, aut paulò infra, arteriam conscendere, & à dextris
in sinistram prorepere inciperet. Quandoquidem arteriæ per septum transitus, qui supra un-
decimam thoracis uertebrae, uel Galeni suffragio, consistit, sub posteriori uentriculi sede in
medio ipsius elatioris partis & dimissioris occurrit, non autem ubi elatissima ipsius est regio.
Deinde si ad duodecimā usque thoracis uertebrae, secundum arteriæ latus stomachus deicen-
deret ex thorace, & sub septo primū arteriam à dorso eleuatus conscenderet, sursumq; denuò
ad uentriculi superius orificium necessariò conuolueretur, pluresq; quàm nunc habeat, anfra-
ctus, eosq; acutis præditos angulis adipisceretur. Ad nonā itaq; thoracis uertebrae initium sto-
machus uertebrae corporibus interuentu membranarū ex ligamenti uertebrae origi-
nem ducentium cōmittitur, atque ab illis membranulis tertiam tunicam nullis omnino fibris
interstinctam, & uelut secundæ ipsius inuolucrum possidet. Quod uero iuxta quintam thora-
cis uertebrae ad dextra potius arteriæ quàm ad sinistra stomachus explicetur, in causa ipsa est
arteria, non adeò tyranni ritu (quamuis multò sit dignior) dorsi mediā sedem occupans, sed
quum à^m sinistro cordis sinu ortum ducat, & per reliquum ipsius ductum uersus sinistram ca-
uat

ux uenæⁿ subijciatur, sinistrorsum maiore sui parte necessariò uergens,
culum stomacho cedens, communicatorem, ac uelut socium sedis uertebrae
ut stomachus & minus obliquetur, & firmiorem adhuc sedem quàm in-
rire posset, obtineat. Porro stomachus non dextram septi perforat sedem,
lum ex dextro dorsi latere porrigitur, sed arteriæ superuectus^o obtusosq;
sinistram petit, ne stomachus uentriculum adeundo iecur uniuersam dex-
ris regionis septi occupans, perforare cogatur, sed eam septi partem ad i-
ecoris pars ipsi faciliem aditum præbitura consistit.^p Talis sanè est tenuior
tio sinistrae septi sedi hinc subtenfa, cui in posteriori regione quā stomachi
sinus instar semicirculi insculpitur, stomacho (cuius anteriorem sedem
proportione congruens. Neque est ut quispiam alijs credat dissectionis
septum, idq; potissimum quod diximus foramen, ne cibis è uentriculo su-
staculo esse arbitrantur, quum idem quoque tunc in uentriculum cibi dese-
hiberet. Quemadmodum & mera quoque est fabula, qua angustiorē f
uentriculo continuatur, quàm in ceruice esse contendunt, atra bile in uen-
à liene cruciata eum colligi constringiq; falsò existimantes. Cæterum obliq;
stomachus arteriam conscendens in sinistram fertur, neruis etiam commu-
lo post uentriculo inferi audies. Neque profectò sufficit Naturæ, stomachi
obliquo ad uelocem ciborum transitum eas quas innuebam tribuisse fibras
concauitas semper humecta ac uelut uncta esset, glandulas adiunxit,^q alia
stomacho & laryngi communes, quæ saluam humoremq; illis organis ne-
rantes, Latinis tonsillæ appellantur.^r In medio itidem propemodum sto-
asperæ arteriæ in^s duos trunco ad pulmones diuisæ subijcitur, binas al-
non apponit modo, sed & in posteriori ipsius sede & ad latera adnectit,^t
tes, quas uiscæ ceruicis initio in uiris Natura circumdedit, & quemadmo-
minisq; genitalis meatum irrigare humectareq; suo loco commemorabim;
dulæ stomacho adnatæ illius amplitudinem irrorant, ac ne ob siccitatem
triculum cibis prolapsatur, saluam quodam humore imbuunt. Cæterum si
adhuc dicendum super sit, in uentriculi descriptione id persequemur. V
ter reliquos corporis uentres sinus uenon minimam cauitatem obtinet, u
leuissimæ Græcis, ut nobis uenter & uentriculus potissimum dicitur, mox si-
tum, iam obiter diximus. Nunc uero exquisitè ipsius situm, formam, quanti-
tunicas, uenas, arterias, neruos, ac demum ipsius uires, quæq; ad eas auxi-
stant organa recensebimus. Galenus itaque uentriculum in medio corpori-
rit, quod plerique dissectionum professores ab ipso mutuati non simplicitate
hunc secundum omnes positionis differentias ad amussim mediā sedem
omnium partū officinæ adeptum asserunt, persuntoriè admodum in horu
merienda uersati. Sedes enim^u mucronatæ cartilagini proxima, aut ut C
astruit, umbilicus, haudquaquam erecti corporis medium est, uerum elati
regio. At si crura simul cum ceruice illi negligenter, solo uidelicet corporis tr
cen Aristoteles uocat) intellecto, fortasse regio mucronatæ cartilagini subie
dio cōsisteret, uti umbilicus ferè in homine medius est, cui circulus obducit
& pedum & uerticis summum æqualibus ferè interuallis complectitur. Ne
uentriculi portio dextrum & sinistram occupat, neque uentriculus in posi
in priora corporis exporrigitur, quamuis forte^v elatius ipsius orificium id
uendicare posset. Statim enim ac stomachus septum in sinistra neruosa ipsi
trat, continuū cum uentriculo corpus^w efficitur, quod in sinistro latere am-
tingens, totam regionē inter iecur & lienem uacuam complectitur. In dextro
triculus nūquam septum attingit, sed iecoris duntaxat concauo subtenfus,
teriori, & dextro item latere à iecore occultatur, tantumq; à dextra septi sed
quanta iecoris est crassities, quum interim magnam septi sedem (uti modò
suo latere contingat. Neque id sanè admodum lien impedit, qui non ita uen
ri attenditur, adeoq; in corporis anteriora, ut medicorum uulgo arbitratu
tius in posteriora humilioraq; (tamen & ad latus nonnihil) substernitur. I
solum in sinistram ad septum usque scilicet, quàm in dextrum, utpote subie
uentriculus magis pertinet: uerum ipsius forma in homine (nulla enim nu-
no, neque canum, neque simiarum est consideratio) talis cernitur, ut max